1

SUPERVISOR'S USE ONLY

91664



Tohua mai i te pouaka nei ki te KORE koe e tuhi ana i tēnei pukapuka

# Kaupae 1 Te Reo Rangatira 2021

### 91664 Te tātari i te reo tuhituhi hou

Whiwhinga: Toru

Paetae	Kaiaka	Kairangi
Ka tautohu i ngā tikanga me ngā pānga o:  te horopaki ngā ariā matua ngā nuka reo te hanganga tuhi.	<ul> <li>Ka whakaahua i te pānga o ngā āhuatanga o te tuhi kōrero, arā, ko:</li> <li>te pānga o te horopaki ki ērā atu āhuatanga o te reo tuhi</li> <li>te tuitui ariā</li> <li>te tika o ngā nuka reo</li> <li>te hāngai o te hanganga tuhi ki ngā tikanga tuhi.</li> </ul>	Ka mārama ki te pānga o ngā āhuatanga o te reo tuhi kia whaihua ai te tuhinga, arā, ko:  te raranga whakaaro  te tuitui āhuatanga tuhituhi (arā, ko ngā nuka reo, ko te raupapa ariā, ko te hanganga tuhi, ko te aha atu, ko te aha atu).

Tirohia mēnā e rite ana te Tau Ākonga ā-Motu (NSN) kei runga i tō pukapuka whakauru ki te tau o runga ake i tēnei whārangi.

E toru ngā kaupapa tuhituhi i tēnei pukapuka. KOTAHI anake te tūmahi hei whakaoti. Whāia ngā tohutohu katoa hei urupare i taua tūmahi.

Mēnā ka hiahia whārangi atu anō hei tuhituhi i ō whakautu, whakamahia ngā whārangi wātea kei muri o tēnei pukapuka.

Tirohia mēnā e tika ana te raupapatanga o ngā whārangi 2–12, kei roto i tēnei puka, ka mutu, kāore tētahi o aua whārangi i te takoto kau.

Kaua e tuhi i te wāhi o te kauruku-whakahāngai (※※). Ka tapahia pea tēnei wāhi i te wā ka mākahia tēnei pukapuka.

HOATU TE PUKAPUKA NEI KI TE KAIWHAKAHAERE Ā TE MUTUNGA O TE WHAKAMĀTAUTAU.

#### HE TOHUTOHU

Tēnā koe kua tomo mai nei ki te whakamātautau mō te paerewa paetae 91664 *Te tātari i te reo tuhituhi hou.* 

Ko tāu nā mahi, he pānui i ngā tuhinga popoto e toru me te whakatakoto whakaaro e āta tātari ana i te reo tuhituhi o TĒTAHI o aua tuhinga.

Kuputaka

Nuka reo He tikanga motuhake hei kawe whakaaro, hei kawe korero. Ko etahi o nga nuka

reo i tēnei paerewa ko te kōrero whakatangata, ko ngā kupu honohono, ko ngā

kōrero whakarite.

Hanganga tuhi Ko te kupu whakataki, ko te kōwae whakakapi, ko te raupapa o ngā whakaaro,

ko te tuhi kōwae, ko te whakatakoto ariā matua me ngā ariā tautoko.

E tika ana kia wātea mai te whārangi nei, ā, ka haere tonu te whakamātautau i te whārangi e whai ake ana.

#### KO TE KAUPAPA TUATAHI HEI KŌWHIRINGA MĀU

Āta pānuitia mai te tīpakonga kupu nō te tuhinga, *Anne Frank Te Rātaka a Tētahi Kōhine* i whakamāoritia e Te Haumihiata Mason.

		5
		10
		15
	tāpuna: Mason, Te Haumihiata (te kaiwhakamāori). (2019). Anne Frank Te Rātaka a Tētahi Kōhine. Te Manatārua mō te akawhitinga ki te reo Māori nā te Holocaust Centre o Aotearoa.	
Ku	pu Hou	
tak	xeo hōha	
nge	oikore ka kaha kore	
(a)	Āta whakamāramahia mai ō whakaaro ki te tino take i tīmataria ai e Anne te tuhi kōrero ki tētak rātaka. He aha te take he mahi tino rerekē ki a ia? He aha ngā hua o te tuhi kōrero i te rātaka l oranga mō Anne?	

ari tonu" (rārangi 9) aha atu mā wai" (rārangi 12).
iha atu mā wai" (rārangi 12).
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te ga o ēnei kupu āna me tana huri ki te tuhi rātaka.
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te ga o ēnei kupu āna me tana huri ki te tuhi rātaka.
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te ga o ēnei kupu āna me tana huri ki te tuhi rātaka.
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te ga o ēnei kupu āna me tana huri ki te tuhi rātaka.
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te ga o ēnei kupu āna me tana huri ki te tuhi rātaka.
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te ga o ēnei kupu āna me tana huri ki te tuhi rātaka.
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te ga o ēnei kupu āna me tana huri ki te tuhi rātaka.
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te ga o ēnei kupu āna me tana huri ki te tuhi rātaka.
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te ga o ēnei kupu āna me tana huri ki te tuhi rātaka.
a atu te manawanui o te pepa i te tangata" (rārangi 6). Tēnā, matapakitia te ga o ēnei kupu āna me tana huri ki te tuhi rātaka.

#### KO TE KAUPAPA TUARUA HEI KŌWHIRINGA MĀU

Āta pānuitia mai te tīpakonga kōrero nō te Kupu Takamua nā Te Haumihiata Mason i te pukapuka, He Kupu Tuku iho: Ko te reo Māori te Tatau ki te Ao. He kupu ēnei āna ki a Tīmoti Kāretu rāua ko Te Wharehuia Milroy.

		5
		10
		15
Mātāpuna Kupu H	: Kāretū, T & Milroy, T. (2018). He Kupu Tuku Iho: Ko te Reo Māori te Tatau ki te Ao. Auckland University Press.	
kākāku		
whāioio	•	
pūioio	he kupu whakakaha ka whai mai i te kupu 'tini' me ētahi atu kupu mō te maha kaha	
Kāre	whakamāramahia mai ō whakaaro ki ngā take o te tuhinga nā Te Haumihiata ki a Timoti etu rāua Te Wharehuia Milroy. Ahakoa, e harikoa ana tōna ngākau, he aha ō whakaaro mō ā utohu ki a rāua?	ina

	"haere ake nei" (rārangi 3)
•	"Mai kore ake" (rārangi 2, 3, me 7)
•	"Mokori anō" (rārangi 9).
	kai ai te tini whāioio i te kai a te rangatira …" (rārangi 2). Tēnā, matapakitia mai te tino ti ei kupu i utaina ki runga i te tokorua rā me ngā hua ka puta ki te ao Māori.

## KO TE KAUPAPA TUATORU HEI KŌWHIRINGA MĀU

Āta pānuitia mai te tīpakonga kōrero nō te kupu whakamārama i te papa kupu nā Te Taura Whiri i te Reo Māori, *He Pātaka Kupu*.

		5
		10
		15
Mātā	āpuna: Te Taura Whiri i te Reo Māori. (2008). <i>He Pātaka Kupu</i> . Penguin.	
Kup	ou Hou	
tāia	u whakaputa	
(a)	Āta whakamāramahia mai ō whakaaro ki te take i hanga ai i tētahi kohinga kupu hei whakaahua te ao hou? Ko te tiki atu i te ao Māori tūturu? He aha te ao Māori tūturu e kīia ana?	a i

	"kōiti o rangapū" (rārangi 6)
•	"kāore tētahi mea i kore te ahu mai i reira." (rārangi 10–11)
•	"oti ana te whakatau" (rārangi 15).
Nā re	eira, e tika ana kia whakapapatia ia kupu ki tētahi atua. Mā konei hoki e ea ai te whakaa
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).
Māor 11–1	i e kī rā he tapu te kupu. Nā te aha i tapu ai? Nā te mea rā i ahu mai i ngā atua (rārangi 3).

	He whārangi tāpiri tēnei hei whakaoti i ō whakautu mēnā e hiahiatia ana.	
TAU PĀTAI		

	He whārangi tāpiri tēnei hei whakaoti i ō whakautu mēnā e hiahiatia ana.
TAU PĀTAI	

7	Г
ď	)
ď	)
$\overline{}$	-
σ	3

	He whārangi tāpiri tēnei hei whakaoti i ō whakautu mēnā e hiahiatia ana.	
TAU PĀTAI		